

NALEŻNY (14) *ai*

a oraz e jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

[*sup* należni(e)jszy.]

sg m G należnego (5); -ého (4), -(e)go (1). \diamond D należn(e)mu (1). \diamond A należn(e)go (1), należny (1), [należniejszy]. \diamond n I należnym (1) *SarnStat*, należn(e)m (1) *GórnRozm.* \diamond pl A subst należn(e) (3). \diamond G należnych (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII – XVIII w.

1. *Odpowiedni, właściwy* (9) : *ZapWar* 1545 nr 2646; [*Herkules*] gdy był stracone Woły nálezł/ zbudował ná tym mieyfcu gdzie Rzym/ ołtarz bogu należnemu Arkádyułowi. *BielKron* 99; A iefliżeby áppellácia nie byłá vczynioná/ ma bydź z takim káżdym Burmiŕtrem odeŕlano/ dla exequuciiéy/ do Stároŕty należného *SarnStat* 271, 872; [A thę drogę y poŕthępek rozumieemy być [...] prziftoynieyfcy/ y wam pożytecznieyfcy/ y koŕcielnemu zachowániu należnieyfcy *ZebrzydOdpow Ff2v*].

W charakterystycznych połączeniach: należny bog, starosta, sędzia, urząd.

Wyrażenie: »należne prawo« (5): Nie dawnych czásow/ był ieden drugiemu Szlachćic winien kilká tyŕŕicy złoty/ o ktore pożywáno go do iego należnego práwá/ y iuŕz ták dáleko było záfzłó że mu ad banniendum pozew dano. *GórnRozm* F2v, G3; *SarnStat* 612, 876, 1226.

2. *praw. Podlegający* (3) :

należny do czego (2): pozwy wssistki thak do powiathu varschewskiego iako do Sochaczewskiego należne yus od thego czassu skutecznie miedzi sobá vmorzyli *ZapWar* 1550 nr 2676, 1549 nr 2662.

należny czemu (1): Takich teź zasię ktoryby ŕwietŕki duchownego kv praw ŕwietŕkiemv ziemŕkiemv oty articuli fádvd duchownemv naliezne przecižiągnął, takiez tez zasię ma przopaŕcz a zakazán bych *ComCrac* 21v.

3. *Wchodzący w skład, należący [do czego]* (10) : wiele vczestników do iednéy ŕpráwy należnych: tedy nie z żadną zgrają do ŕpráwy ŕwoiey przyŕtápić [...] mają [...] tylko z Prokuratorem a ze dwiema przyiációy. *SarnStat* 870.

4. *Korzystny, potrzebny [komu]* (1) : baczác teź przy tym y przed oczymá máiac chwalebny á oboiemu narodowi bárzo należny zwiázek y ŕpółeczność [...] zawždy tak [...] jako przodkowie naŕzy o tym myŕlili [...] y pany ŕwe [...] vpominali. *SarnStat* 1018.

Synonimy: 1. przyzwoity, własny, właściwy; 2. podlegający, podległy; 4. korzystny, potrzebny.

Cf [NALEŻYSTY], NALEŻYTY, [NIENALEŻNY]